

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 5.—
Pe 1/2 an c. 2.50
pentru
Romania și Streinatate
Pe an cor. 10.—
Un nr. 10 fill. —

OLTEANUL

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

INSERTIUNI

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se înapoiază.

Director: DR. IOAN ȘENCHEA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Făgăraș, Vâr-tér Nr. 47. (casele I. Peia).

EDITOR-PROPRIETAR:
CONSTANTIN POPP.

Fondul ziaristilor.

Oricât ar fi de zduncinată situația economică-financiară în țeara noastră, totuși nu trebuie să ne abatem cu gândul și cu fapta dela întreprinderile și instituțiile noastre culturale. Aceasta este bine să o facem pentru că să nu degenereze voințele și aspirațiile noastre într'un viitor mai bun. O înstreinare dala scopurile noastre ideale ar fi în stare să ne opăcească în drumul nostru spre progres. Sunt prețioase momentele și încercările de emancipare ale unui popor năcăjit — cum e poporul nostru — și de aceea trebuie să nutrim nădejdea într'un viitor mai dulce.

Știu cu câtă greutate să întrupează la noi pornirile și încercările de bine din cauza miseriei materiale ce zilnic pune stavilă năsuințelor noastre. Mizeria materială este o plagă care încătușează, adeseori, dorințele noastre încă în germene. Dar ca toate acestea consecvența și constanța noastră în chestiunile mari, în cauzele naționale menite a ne înălța sufletește și a aduce ușurare în rândurile noastre — încă nu ne-a părăsit. Ne servește de o înaltă idee și umană năsuință faptul, că bărbați cu reputație în viața neamului românesc și cu inima caldă pentru progresul poporului românesc — au pus basă unui fond al ziaristilor români, din care fond cu timpul să se împărțesească ziaristii români ajunși în neputință de-a mai mânuși condeiuși, această armă aducătoare de lumină în șirurile poporațiunii române.

A fost o idee îndumnezeită când bărbatul deapurare treaz și însuflețit pentru chivernisirea bunurilor naționale: Ioan Mihu, a pus basă acestui fond, donând suma de 25 mii de coroane, care se sporește pe zi ce merge. Este un gest acesta de multă umanitate și merită considerația tuturor românilor de bine. D-l Mihu ca bărbat politic de seamă și ca unul care face parte din dibacii mânușitor ai condeiușului se va fi cugetat de sigur, încă înainte de aceasta cu ani de zile, că cum ar putea veni un ajutor acelora, cari cu credință servesc inte-

rezele mari ale neamului românesc. Să va fi cugetat, de sigur, că este un chin și un lanț lung de suferință pentru acei ziaristi, cari ajungând la neputință de a-și mai împlini misiunea grea ca scriitori, să rămână la bătrânețe fără nici un sprijin material. Să presupunem, că un ziarist versat, unul care a servit timp de 10—20 de ani cu credință interesele vitale ale neamului românesc, ajungând la neputință de a mai scrie și a se mai susține în asemenea funcțiune, admitând, că nu are nici un sprijin material familiar sau din partea rudeniilor, unde să-și i-a refugiul? Unde să afle sprijin sau mântuire? Ce folos, că zi de zi numele lui va fi pomenit, va fi surescitat ca un bun îndrumător în afacerile de obște, va fi amintit ca unul ce a dat directive sănătoase în viața poporului, pe câtă vreme ființa lui să află în agonie materială și el este dis-gustat de viață? Puțin va folosi unui asemenea muncitor recunoștința publicului vărsată în vorbe sau fraze cu duimul, parte sincere, parte nesincere, pe câtă vreme el sârmanul nu ajunge în tihnă la un crâmpeiu de pâne?

Sfânta Scriptură ne spune, că fii buni împlinesc voia părinților chiar și după moartea acelora. Și în adevăr la nici o categorie de funcționari, n'am putea să îndemnăm obștea cetitoare la sacrificii mai simțite ca pentru ziaristii români.

Ei sunt zălele tari ce leagă lanțul nesfârșit al intereselor noastre menite a ne înălța sufletește și materialcește. Că în viața omenească dăm de prăpăstii, întâlnim redate în calea noastră, aceasta este, parte o prigonire a sorții, parte intenții de contrabalansare alimentate de oameni ce n'au durere pentru năcăzile noastre zilnice. Dar oare de ce am și pomenit acest cuvânt? Poatecă dece ne-am adus aminte de cazul din Istorie, când împăratul Vladislav al V-lea să silea să facă uniformitate în mecanismul câtorva oroloage. Incercarea lui a fost zadarnică. Nu presupuneam însă, că și sufletul omenesc ar fi asemenea unui mecanism sec, fără viață. O massă com-

pacță de ființe înțeleghătoare, este sau ar fi imposibil ca să nu însufletească pentru idealuri și să nu consimtă uniform când este vorba de a da naștere sau viață unei necesități sau trebuințe. Da este trebuință a vieții a te îngriji de soarta acelora cari din isvorul lor de știință și înțelepciune, picură din balsamul lor binefăcător asupra mulțimei. Cetitorii ziarelor — ierteni-se expresiunea — sunt asemenea paserilor răpitoare, cari se zbat după hrană. Asemenea suntem noi oamenii, abia apucăm să ne cadă în mână o lectură bună, o lectură prețioasă pe care o absorbim cu sete.

... Ziaristii conștiențioși sunt asemenea soldatului brav, care nu părăsește fortul până atunci până când mai licărește o scânteie de viață în peptul său. *Este o fericită întâmplare, înființarea fondului ziaristilor români.* Am zis întâmplare pentru că nu se știe dacă viitorul ne aducea sau nu pe bărbatul marinos și cugetător, care să pună basă acestui fond.

Ziariaștii sunt sentinelele neadormite ce veaghiază la călcăiul undelor noastre culturale-naționale. Era nu numai just, ci și neapărat trebuincios ca să se ivească cineva, care să facă cu puțință îndulcirea traiului ziaristilor după trecerea lor în neactivitate.

Fondul ziaristilor va avea deci o menire sfântă în aranjarea daraverilor noastre sociale. Am dori din inimă ca fondul să atingă cât mai curând cifra de 50 mii coroane, ca să poată fi dat destinațiunii sale nobile.

Ideea îndată după lansarea ei, a fost primită cu căldură din partea publicului mare, căci jurnalistică noastră zi de zi a fost în poziție de a semnală contribuiri benevole pentru acest fond. Tot așa de frumoasă a fost inspirația inițiatorului acestui fond, când în dispozițiunile donațiunii a intercalat și ajutoare sau mai bine zis penzii pentru văduvele ziaristilor, ca acestea la timp de năcaz să nu rămână pe drumuri fără scut și ajutor.

Cu înființarea fondului ziaristilor putem zice, că am făcut un pas decisiv întru ocrotirea intereselor noastre vitale și întru alinarea unor suferinți a unei tagme de intelectuali suferinzi.

Ghimbașanul.

Pelagra.

Motto: Feriți-vă a mâncăca mămăligă din cucuruz necopt s'au mucigăit, dacă doriți să nu căpătați înfiorătoarea boală pelagra.

I.

Este una din boalele cele mai înspăimântătoare ce a bătuit în toate timpurile și la toate popoarele. cei vechi adese o confundau cu lepra și sifilisul. — Noile cercetări însă și-au ajuns la convingerea, că adevărata ei cauză ar fi porumbul sau cucuruzul necopt.

În Europa această boală datează cam de prin jumătatea veacului al șaptesprezecelea odată cu introducerea cucuruzului. Iar cele mai bătuite țări de acest teribil flagel în Europa sunt: Italia, Spania, Franța, Portugalia, Grecia, Bulgaria, Sârbia, România și țara noastră. Ori după cum ne-am convins cu toții, că ploile anului acesta au fost mult mai abundante ca în alți ani — din care cauză nici porumbul (cucuruzul) nu s'au putut coace în deajuns; de aci rezultă că și numărul pelagrarilor va crește fără îndoială.

Iată deci ce m'a îndamnat să ridic chestiunea de față în aceste momente atât de grele, și se dau oare cari lămuriri cetitorului asupra acestei înfricoșate boale numită pelagră, mai ales acum când porumbul sau cucuruzul necopt e hrana de toate zilele a țaranului român de pretutindenea.

II.

Lombrozo celebrul criminalog Italian, studiind cu deamănuntul cauzele acestei boale, susține, că graunțele de porumb necopt și rău păstrat să mucigăiește acoperindu-se suprafața boalelor lui de un strat verde, care examinat la microscop sau dovedit, că sunt niște ciuperci, foarte mici și foarte veninoase ce poartă numele de *Sporisorium maidis*, cari conțin în interiorul lor o toxină numită *pelagrozein* ce să asemănă cu *ptomaina*, una dintre cele mai mari otrăvuri ale materiilor organice putrede. Alți autori ca Balardini susțin, că e porumbul neuscat s'ar găsi și un microb, care are mare asemănare — și chiar este același cu unii microbi găsiți în sângele pelagrosilor — Ori cum s'ar pune chestiunea pelagrei din punct de vedere al adevăratei ei cauze ceace e cert și sigur e faptul, că porumbul necopt e adevărata ei cauză. Și ca dovadă în sprijinul acestei teorii vom aduce că: bobul de cucuruz mucigăit, dă o făină acră, usturoasă nehrănitore și cu puțință de a da fenomene de otrăvire d. ex. găini hrănite cu porumb stricat sau cu mămăligă din asemenea porumb slăbesc foarte repede, se tâmpesc, devin foarte triste, sunt apucate de tremurături, să sbârlesc, la unele li-se jupoaie pielea și toate alcargă după apă fiind apucate de o sete inrezistibilă. O altă dovadă: S'a dat unui om tinctură de porumb stricat în dosă de 6 gr. pe zi și în cel mai scurt timp s'au observat toate simptomele unui pelagros: lipsă de poftă de mâncare, greață, vărsături, diaree, jupiala pielei, amețală, slăbiciune și neputință de a se ținea pe picioare.

Pe de altă parte porumbul stricat supus la fermentație dă: un olei gras ranced, o substanță foarte amară numită *pelagro-*

sina, o substanță albuminoasă, care odată cu otrava mucigaiului putrește și ea, transformându-se în adevărată otrăvă pentru organism, afară de acestea mai dă și o rezină de natură tot toxică.

Pe de altă parte pelagrosia cuprinde două elemente: unul, care tetanizează mușchii și îi înțepenește pe când cealaltă provoacă amețală un fel de beție somnolentă sau tîmpeală. Din aceasta ar rezultă deci că și beuturile alcoolice fabricate din porumb necopt și mucigăit pot da pelagra, ceea ce se observă mai ales la oamenii, cari beau rachiu fabricat din șpirt de bucate și din porumb necopt.

Pelagra de regulă izbucnește primăvara odată cu căldura, când omul începe a asuda. Nu pare a fi contagioasă, după cum pretind unii. Nu se transmite prin ereditate, decât că copiii eșiți din părinți pelagrosi sunt foarte nesănătoși, slabi, predispuși la boale și mai ales la pelagră. E mai deasă și frecventă acolo, unde se cultivă porumb mai mult.

Căldura și lumina au cea mai mare putere asupra izbucnirii pelagrei în timpul primăverii.

Caractere generale: otrăvurile introduse treptat în organism și în raport cu gradul și necoacere sau mucigăire a făinei de porumb dau naștere la diferite fenomene morbide demne de remarcat și anume: e constatat, că pelagrosina e o substanță, care arde, topește și omoară cu timpul celelalte organe, prin care trece ea, conrupe nutriția organismului, făcându-l să nu se mai hrănească regulat; desorgenisează țesăturile, și mai ales se localizează în și pe centrul nervos și topindu-le nucleul din celule și mielina de pe centrul nervos, de unde urmează compromiterea funcțiunii lor.

Compromiterea aceasta poate fi de două feluri generală și locală, cea dintâi se manifestă la început și ambele rămân în tot demersul boalei.

Prima se manifestă prin slăbirea puterilor, lăncezala lipsă de voință la lucru, prin turburări nervoase de tristeță, amețală o stare de nebunie — văjături de urechi, dureri de șira spinării și lipsa de somn.

Iar din partea tubului digestiv: gura uscată, gâtul lipsit de salivă, arsuri de stomac și în multe cazuri diaree vehementă. Vârtejurile și amețala câteodată sunt atât de mari, încât trântesc la pământ pe individ fără să și dea seamă.

Pelagra se poate confirma prin aceea că pielea și mai ales dosul mâinii este cuprins de un fel de roșală sbârțitură și un fel de cojală a pielei, a doua turburări din partea tubului digestiv și a treia turburări nervoase.

La unii buzele și gura le sunt roșii și cu usturime, limba crepată și roșie, constipație sau diaree, amețală, greață, greutate în cap; întunecarea vederii, scăderea auzului, dureri și spasm în mușchi, îngroșarea pielii dosul mâinilor și la picioare. În mania pelagrosă bolnavul e trist, posomorât și tâmpit. Iar din posomoraală pot trece foarte lesne la furie și sinucidere. Acești nenorociți adesea din cauza focului mare, ce-i arde în stomac își găsesc sfârșitul în puțuri

lacuri, fântâni sau cine știe ce apă de a-și dobândi vecinica odihnă, ori adese sunt aruncați de nebunie pelagrosă, când pot comite crimele cele mai mari fără a fi responsabil, mai ales că maniacul pelagros nu mai are judecată nici voință, memoria e pierdută, cugetarea și voința îi sunt strânse, e un om pierdut pentru el, familia lui, cât și mai ales pentru societate.

III.

Tratamentul pelagrei cu medicamente nu e aproape de nici un folos, dacă pelagrosul va continua a trăi tot cu porumb sau făină de porumb (ori chiar făină de grâu) stricat. Cel mai bun lucru ar fi ca acestor bolnavi să li-se recomande schimbare cu desăvârșire a regimului de-a se nutri cu făină de porumb (cucuruz) sau dacă nu, trimiterea într'un spital.

Ca medicamente la interior se recomandă: Ferul sau Tinct. Bestuschefi. Arsenicul sau Lig. Feroleri câteva picuri în supă la masă.

În contra diareei să li-se dea Bismuth cu Doweri în pravuri luate în cafea. Aci Bismuthul absoarbe sucurile intestinale, Doweri potolește arsurile și cafeaua ridică puterile slăbite.

Pe dinafară de recomandat apă rece care scade simțirea de arsură, durere roșală, sau pârleală. Pe de altă parte diferite unsoari potolitoare, compuse din diferite grăsimi — oleuri — laudanum, oleu de cad. etc. cari apără pielea, calmează durerile și grăbesc vindecarea.

IV.

Ce măsuri ar trebui să se ia, și ce sfaturi ar trebui să i-se dea țaranului nostru spre a-l putea cruța de o așa mare nenorocire ca pelagra?

Astăzi toată lumea știe, că adevărata unica și singura cauză a pelagrei e porumbul (cucuruzul) necopt. Iar în anul acesta tot porumbul a fost necopt deci numai Dumnezeu știe la ce ne putem aștepta. Să ne ridicăm cu mic și mare tineri și bătrâni și mai ales voi preoții și învățătorii, păstori și conducători ai neamului nostru, Vouă mai ales pe lângă toate celelalte griji Vă încumbă și acesta grea sarcină ca să sfătuiți, îndemnați și înduplecați pe țărani de a se păzi pe cât li-e posibil de marea nenorocire ce-i poate aștepta și lovi, consumând făina de cucuruz necopt și neuscat bine. Spunețile, îndemnații și cu toții să-i convingem, ca să și usuce pe cât e posibil cucuruzul ce-l duce la moară pentru măcinat, fie în cuptorul de pâne pe jumătate ars și umplut cu tului de cucuruz, fie pe podul casei, fie prin coșuri și expus aerului.

Toate aceste însă nu sunt deajuns și ca cea mai bună măsură ar fi ca el să se ferească pe cât se poate de a mânca mămăligă din făina cucuruzului anului acesta — să se folosească mai mult de pâne, cartofi sau picioici, pâne de grâu cu cartofi, fasole, linte, mazere și mai ales să se folosească de lapte, ouă și carne, ca unele ce sunt mai nutritive pentru corp. În rezumat propun deci: înlăturarea porumbului stricat, hrănirea cu alte alimente sănătoase și igienice ca în mediul acesta să putem fi scutiți de un astfel de morb înfricoșat cum e pelagra.

Blaj.

Dr. Vasile Hâncu,
medic arhidiecezan.

Monografia

bisericilor și școalelor române din Făgăraș.

Momente mai însemnate din trecutul bisericii și școlii din Făgăraș, de ambele confesiuni, greco-orientală și greco-catolică.

(Urmare)

A doua conferință s'a ținut tot în Făgăraș la 20 Martie 1907. Tema principală: Planul cronologic al lucrurilor oficiului parohial în decursul anului. Cu tema aceasta s'a ocupat preoții Nicolae Aron, Ioan Popița și David Chiujea, și apoi în 1908 s'a și satorit definitiv, și tipărită s'a împărțit tuturor preoților din protopresbiteratul Făgărașului.

A treia conferință s'a ținut tot în Făgăraș în 27 Octomvrie 1908. Tema principală: Condiția parohială. O condiție parohială completă lucrată an de an a prezentat parohul Nicolau Aron și o introducere frumoasă de parohul Petru Debu.

A patra conferință s'a ținut în Lisa în 23 Septemvrie 1909. Tema principală: Curățenia în biserică, un elaborat complet care s'a publicat în „Telegraful Român” al parohului Nicolau Aron.

Aici ne întâlnim mai întâi cu conferința preoțească ambulantă. La Lisa conferința a fost primită bine, s'a ținut în spațioasa biserică, și cei doi preoți Iosif Cațaveiu și Alexandru Popa au fost la înălțimea chemării lor.

A cincea conferință s'a ținut la 21 Octomvrie 1910 în Răușor. Biserica românească gr. or. din Răușor, renovată, cu un altar luminos și un podișor, unde un cor improvizat cânta liturgia impunător, face o noare parohului Vincențiu Grama. Și aici conferința preoțească a fost bine primită. Temă mai de însemnătate a fost: Indigitați despre mărturisire de parohul Nicolau Clonța.

A șasea conferință s'a ținut la 27 Octomvrie 1911 în Galați. Tema principală: *Cum a îndeplinit fiecare paroh în parohia sa punctele din Pastorală a doua a Exelentei Sale Ioan Mețian arhiepiscop și metropolit Nr 7983 din 29 Iunie 1909.* Conferința s'a ținut în frumoasa școală confesională de aici, după eșirea dela serviciul divin din biserică în urma căruia în fața popoului adunat în număr frumos a predica parohul George Solca despre furatu fetelor, un obicei stângaciu al gălățenilor, spre delăturarea lui.

La masa comună a cântat orchestra gălățenilor, impunător, iar sara s'a dat o producțiune teatrală cu elevii și elevele școlii de repetiție în sala mare a birtului comunal sub conducerea parohului Nicolau Aron și a învățătorului Traian Păcală, la care a luat parte și protopopul Nicolae Borzea.

Impresiunea laudabilă a conferinței din Galați, unde s'a găsit arhivar purtată e-zemplar și „Biblioteca parohială” cetită, s'a publicat și în „Telegraful Român”

Conzistoriul arhidiecezan român gr. or. din Sibiu sub Nr 6656 B. 1911 a dat și o *Instrucțiune despre conferințele preoțești din arhidieceza Transilvaniei*, care pune în curent pe fiecare paroh cu agendele de pertractat.

A șaptea conferință s'a ținut în 25 Septemvrie 1912 în Făgăraș. Temă dată de con-

zistorul: *Beția și urmările ei*, de Nicolae Boer, paroh în Breaza și Valer Judele, capelan în Mărgineni; apoi Tema: *„Cum s'ar putea face cu bun efect educațiunea religioasă morală a credincioșilor noștri și mai ales a elevilor de școală din acele comune bisericesti, în cari nu avem școală confesională”*, de Iosif Cațaveiu, Alexandru Popa paroh gr. or. în Lis și George Vasu paroh gr. or. în Voila.

Conferința preoțească română gr. or. cu centru în Făgăraș este dar de o deosebită însemnătate în Monografia aceasta, căci prin ea se lățește cultura și morala și în afară mai ales după ce conform punctului 16 din Instrucțiunea acestora, preoții din comunele învecinate ale unui tract se constituie în grupuri religioase și pe rând odată într'o parohie, altădată într'alta țin slujba Dumnezeiască în Sobor, țin cuvântare despre însemnătatea zilei, convin cu poporul acelei parohii, ca să-l încurajeze pentru lucruri frumoase.

b). Soborul preoțesc român gr. cat.

Aceiași pentru biserică română gr. or. conferința preoțească, aceia e pentru biserică soră gr. cat. soborul preoțesc (sinodul preoțesc). Acesta se ține de două ori în an, primăvara și toamna.

În vicariatul Făgărașului, acest sinod se cheamă „sinod vicarial”, iar în celelalte protopopiate din Arhidieceză, se cheamă „sinod protopopesc”. În sinodul vicarial de primăvara, care se ține totodată în postul paștilor, toți preoții se mărturisesc unii altora — și apoi întorcându-se în parohiile lor, ei mărturisesc pe credincioșii — un lucru tare frumos acesta. Înainte însă de a se mărturisi preoții unii altora, un preot pregătit ține o disertațiune despre mărturisire. În sinodul vicarial de toamna, doi preoți pregătiți țin două disertațiuni din sfera bisericăscă. Aceste sinoade se țin de regulă numai în centru la Făgăraș. O singură dată s'a făcut propunere, să se țină la Recea, dar s'a abandonat proiectul din cauză, că preoțimea la oraș își căpăta de ale mâncării mai ușor, — și apoi își mai îndeplinesc frații preoți și alte necesități familiare venind cu aceste ocaziuni la oraș.

Pelângă sinodul vicarial, mai este și sinodul școlastic vicarial, compus din membri, jumătate din cler și jumătate dintre mireni, și acesta judecă afacerile școlastice. Sinodul vicarial alege forul matrimonial judecătoresc de prima instanță. Atât forul matrimonial, cât și senatul școlastic se aleg numai pe trei ani. La alegerea acestor corporațiuni ia parte fiecare comună bisericăscă prin doi reprezentanți prelângă preotul concertat.

Disciplina în biserică e o binecuvântare dela D-zeu, și aceasta se observă și în biserică română gr. cat. ai cărei păstori în fiecare an își dau și ei sama despre rodul lucrărilor lor în via Domnului.

Chiar pentru aceia am aflat necesar a descrie pe scurt în această Monografie ce însemnează soborul preoțesc român gr. cat. în Făgăraș.

(Va urma).

Nicolae Aron
preot gr. or.

Cronici Bucureștene.

— *Politica internă.* —

de I. Popescu Delarupe.

Intrucât privește politica internă, în fața pericolului, animositățile s'au mai domolit între cele 3 partide, dintre cari cele două conservatoare s'au împăcat. Este adevărat că pacea aceasta, dintre conservatorii de sub șefia d-lui Carp și conservatorii democrați de sub șefia d-lui Tache Ionescu încă nu-i o pace definitivă, ci i-sa dat formula de »colaborare«, și aceasta s'a putut face numai cu demiterea d-lui Carp din șefia partidului conservator, și închegându-se apoi Ministerul Maiorescu-Tache Ionescu.

Chestia evenimentelor din Balcani, unde să petrec lucruri neașteptate și cari ating România deaproape, trebuia să aducă pace între frunțașii țării, acărora inteligență e necesară mai ales în împrejurările actuale! Erau și sunt oameni de valoare și în partidul conservator democrat, cari nu puteau sta în neacțiune când țara este amenințată.

Dovadă este că îndată ce s'a hotărât colaborarea, d-lui Tache Ionescu i-s'a dat misiunea importantă de a conduce tratativele cu delegatul Bulgariei pe cum și cu ceilalți diplomați la Londra, pentru revindicările pretinse de România de pe urma războiului Balcanic.

Dar aceasta împăcare între conservatori a trebuit să aibă ca rezultat și schimbări în demnitățile și serviciile superioare ale Statului!

Așa în minister, pe lângă 4 foști miniștri conservatori: Dnii Maiorescu, Marghiloman, Filipescu și M. Cantacuzino, au intrat și 4 personalități frunțașe, și anume, pe lângă d-nul Tache Ionescu, d-nii: Disescu, Bădărău, Xenopol, iar Ministerul de războiu s'a dat d-lui Hârjeu, un distins general care nu e angajat în politica militantă de partid.

Numai domnii N. Xenopol și Hârjeu sunt cari nu au mai fost miniștri până acum, pe când ceilalți doi din partidul conservator democrat intrați în Ministerul actual cu d-l T. Ionescu, și adevărat d-nii Disescu și Bădărău, au mai fost miniștri și altădată. Doi bărbați distinși, cari firește nu puteau lipsi nici din combinația actuală. Să credea însă că din acest minister va face parte și d-l Dr. Istrati, fost ministru altădată, distins prof. universitar și membru al Academiei Române, și la constituirea noului guvern, chiar ne miram noi cărturarii cari cunoaștem meritele acestei personalități savante, că nu a intrat în combinația ministerială actuală.

I-s'a rezervat însă postul de Primar al capitalei, funcțiune la care la prima vedere, s'ar părea mai inferioară funcțiunii unui Ministru, dar în realitate, un Primar al capitalei, de talia d-lui Dr. Istrate, cu autoritatea, cu știința și puterea sa de muncă, și care ar avea și ambiția de a reface și prefăce din capitala București, într'o adevărată capitală occidentală, ar fi mai mult de cât un ministru în ochii concetățenilor săi!

Și în adevăr capitala țării are mare nevoie de oameni activi, căci ea nici odată nu a fost în stare de salubritate, curățenie și înfrumșetare ca să nu se audă reclamațiuni din toate părțile.

Între edilii de astăzi, cunoscuți și pe secundul ajutor de primar D. I. Neculescu,

un tiner și inteligent avocat. Cine trece pe dinaintea proprietății sale, vede numai decât, ce pot aștepta Bucureștenii doritori de frumos, dela un asemenea gospodar cu adevărat gust estetic.

Cu un cuvânt: șefii comunei de azi, sunt oameni cari pot servi de exemplu; dar un vechiu proverb latin zice „qualis Rex, talis grex» adică precum e regele așa va fi și oastea. Nu însă toate proverbele se traduc în fapt după cum ar trebui înțelese. Degeaba vom avea primari destoinici dacă cetățenii sunt recalitranti și greu de disciplinat. Mai ales Bucureșteanul chiamă un țaran de pe drum să-i taie găina sau rața pe trotuar, sângerându-l. El își aruncă murdăriile și cadavrele de animale în drum, ba am văzut odată cum în o stradă s'au aruncat așternutul unui bătrân ce murise de cine știe ce boală. Și de multe ori acestea murdării stau cu săptămânile, până le ridică serviciul primăriei.

Vina firește, nu e a primarilor totdeauna, ci pe lângă asemenea cetățeni, sunt vinovați agenții respectivi și controlorii necontrolați cari nici nu pricep, nici nu-și fac datoria în conștiință, ba parecă chiar tolerează pe cetățeni, mai ales dacă și ei sunt toți clienți ai politiceii de partid, ca să comită asemea contravenții la salubritatea publică!

Credința generală este că astădată, cu actualii gospodari din fruntea consiliului comunal, lucrurile se vor schimba în bine. Să vedem!

Războiul.

— Două detașamente grecești și bulgărești s'au cionit, la Șimel, în Macedonia, din pricină că atât grecii cât și bulgarii se certau voind să atragă la biserica lor pe locuitori.

— În peninsula Galipoli s'au dat câteva lupte între bulgari și turci. Bulgarii au atacat pozițiile de lângă Bulair, dar au fost respinși.

— Pe linia Ceatalgea s'au dat

lupte însemnate între avant posturile bulgare și cele turcești. Știrile turcești spun că bulgarii au fost respinși cu pierderi în câteva localuri.

— La Dercos s'a dat o luptă însemnată între Turci și Bulgari Artileria lor a sprijinit trupele. În același timp flota turcă a bombardat localitățile din jurul localității Silivri.

A doua zi lupta a reînceput pe toată linia.

— În spre Ceatalgea avant-posturile turce au deschis un foc iute contra bulgarilor dela Akalan împrăștiindu-i cu mari pierderi.

— Un detașament turc dela Ceatalgea a făcut o ieșire spre apus de satul Ceanakge. Bulgarii au tras cu tunurile, iar pedestrișii lor au încercat un asalt, însă au fost respinși cu pierderi însemnate.

— În aceeași zi bulgarii depe înălțimile dela Husakioi au atacat avant posturile turcești, dar au fost respinși.

— Eșad pașa, fostul comandat al trupelor predate dela Ianina a adresat ministerului de război turc o telegramă, în care spune că predarea trupelor s'a făcut după ce ele și-au îndeplinit întreaga datorie de soldați.

— Grecii au ocupat insula Samos.

— Flota grecească a eșit din Corfu și a plecat în căutarea vasului de război turc „Hamidie” care a nimicit vasul „Macedonia” a înecat 4 corăbii grecești pline cu trupe sârbe și a bombardat poturile Duratzo și Medua din Albania.

— După cuprinderea Ianinei, grecii au înaintat spre nord, spre a cuprinde și alte localități din Epir.

— La Adrianopole bulgarii au început să bombardeze cu putere cetatea, pricinuind stricăciuni însemnate forturilor.

Se crede că bulgarii așteaptă o vreme prielnică spre a da un asalt general cetății.

— În dimineața zilei de 25 Martie, s'a început atacul general în contra Adrianopolului. După o luptă înverșunată Bulgarii au ocupat forturile Maslac și Servander, Trei mii turci au fost făcuți prizoneri.

— În chestia diferendului Româno-Bulgar să telegrafiază din București cu data de 26 Martie următoarele: *In cercurile politice de aici se afirmă, că Puterile din tripla alianță, aprobând punctul de vedere al României, vor cere la prima ședință a conferinței prin glasul ambasadorului Italiei, cedarea Silistrei pe seama României.*

Căderea Adrianopolului.

După cele mai nouă știri, Adrianopolul, a căzut în mâinile Bulgarilor, care a fost Cetatea cea mai mare și cea mai puternică, globul de aur al gloriei turcești. Luni pe la 11 oare cetatea era în mâinile lor. Turcii, desna-dejduiți, a pus foc la magazinele de praf și muniții și nimiciră tot ce a văzut că le cad din mâni.

Scrisoare din Blaj.

— Raport special. —

16 Martie st. n.

Seratele »Academiei populare« de aici sunt pe sfârșite. În 15 Martie seara a fost una din cele mai frumoase serate. Programul bogat și cântările alese a atras mult public în sala de gimnastică a liceului. Seara s'a început cu »Toreador-marș« de Dostal, executat de orchestra teologilor de sub conducerea harnicului conducător Liviu Stupinean, teolog an. III. A urmat apoi îndată conferința Clar. Domn Dr. Alexandru Nicolescu, secretar metropolitan. Cu o voce caldă, plină de sentimente de interes față de chestia ce avea să o desvoalte, își începe disertația despre »Rolul Social al femeii în lumina creștinismului«

În fuga condeiului am putut prinde pe hârtie cam următoarele: »Să-i facem ajutor asemenea lui« (Cartea Facerii c. 2.).

GUY DE TERAMOND.

CECUL CONTELUI

Trad. de Valeriu Crișian.

— Intră!

Contele Hector Mallaise dela Roche s'a oprit în fața oglinzii și chiar atunci a trecut prin barba-i blondă un piepten. Și a întors privirea și a văzut, că servitorul stă cu o față mănioasă în pragul ușii.

— Ce-l năcazu, Gilbot?

— Ah, d-le conte — zise acesta cam neliniștit — croitorul d-tale s'a așezat pe bagaj și nu vrea să mă lase să-l duc.

Contele Hector a trecut repede în odaia vecină, iar servitorul credincios l'a urmat îndată, și într'adevăr a văzut pe prichindelul de croitor cum sta cucuțat în vârful bagajelor lui. Chiar atunci să certa cu un vizitiu.

— Ce-i aata, monsieur Sam Dee?! îi strigă contele mănios. Inscenezi un astfel de scandal în casa mea?

— D-le conte, trebuie să-ți achiți contul — îi răspunde croitorul, care știa ce-i bunăcuviința!

— Dar dragă monsieur Sam Dee, cum îți și vine a crede așa ceva, că nu ți-l voi plăti; în ziua reîntoarcerii ți-aș fi scris să îți poți ridica pretenziunea.

— D-le conte, acesta e al douăzeci-lea caz, că mă dimiti sub pretextul acesta, sau acela, dar azi nu plec de-aici fără de-a avea banii în mână.

— Dar monsieur Sam Dee, de ce n'ai încredere în mine?

— Am încredere, dar mai întâi să văd banii!

— Bine, dar totuși e lucru cam curios, ca așa numai deodată tronc, să intri în casa tocmai când vreau eu să plec și umbli sa mă incomodezi cu conturi.

— Vreau să văd banii puși în palmă. Baronul supărat s'a uitat la ceas. Timpul de plecare să apropia și mișelul de croitor să face că nici nu-i pasă.

Contele se temea acum, că-i vor mai veni și alți mușterii de tagma acestuia fiind-

că baronul Mallaise dela Roche era înglodat în datorii până 'n gât. Poate tocmai din motivul acesta a simțit lipsa unei schimbări de aer, să plece la băi, și-o afla cu cale procedura lui, ca să se ducă undeva departe, cam la două mii de kilometri departe de aceia cărora le e dator. Baniile ce-i avea la el, nu-i putea da, fiindcă atunci nu putea merge la băi. O dilemă încurcată îi venise în cale, din care nu știa cum să scape. Cum ar putea oare scăpa acum de croitor? Iscușința lui de altădată acum parcă l'a lăsat în baltă. Spre norocul lui chiar croitorul i-a sărit într'ajutor, când îi zise:

— Doar, nu vrei, d-le conte, să mă faci să cred, că n'ai bani mai mulți, decât numai pe aceia, cari îi ai pentru drum?

Fața boerului deodată s'a înviorat, a aflat deja ușa de scăpare.

— Monsieur Sam Dee, — zise acesta cu seriozitate — mi-ar fi plăcut mai bine să mă aștepti până la reîntoarcere, dar fiindcă ți-e așa de grabă, ți-i vor plăti îndată. Gilbat — îi zise servitorului — adă peana și cerneala!

Și a scos din buzunar carnetul.

— Cât ai zis, 1400 de franci?

— 1498 franci și 65 centime.

Femeia este aceea ființă pe care oamenii totdeauna au știut să o preamărească. Unii au preamărit-o în versuri nemuritoare de exemp. Dante Aligheri, Petrarca. Alții au cercat să-i eternizeze înfățișarea senină pe pânză, în culori alese de ex. Raphael, Michel Angelo, Leonardo da Vinci etc. Alții au cercat să-i sculpeze figura în marmură, cum e sculptată Venus, de Milo. Femeia este pururea coplesită de flori, este punctul central al tuturor serbărilor. Metaforele cele mai grațioase, accentele cele mai calde nu izbuteau însă să spună totul.

Dar permiteți-mi să vă întreb dacă toți aceștia au reușit să vă preamărească nobleța? Au exclamat cu toții: sunteți îngeri, zeițe, etc. dar vă zic eu și desigur, că și D-voastră veți zice cu mine „Deșertăciunea deșertăciunilor și toate sunt deșertăcini”. Oamenii vreau să vă preamărească, dar o adevărată mângăere sufletească nu veți afla nicăiri decât numai lângă sinul de mamă a religiei creștine.

Conferențiarul face apoi o reprivire asupra trecutului femeii ca factor social, asupra stării în care să afla și să afle și azi femeia la unele popoare. Popoarele cele vechi, apoi Mangolii, Grecii etc. vindeau femeile. Condiția femeii la Arabi deasemenea e cât se poate de tristă. Bărbatul merge călare, iar femeia în urma lui pe jos, cu povară în spate. Tristă era soarta femeii și la Romani Vai era de cea bătrână. Eronul *Publius Scipio Africanus* și-a alungat nevasta dela casă. Întrebat fiind de pretini, că de ce o face asta, le-a răspuns „Când mă strâng ghetele le lapăd”. *Cicero* și-a alungat nevasta pentru-ca să poată lua pe alta care îi poate plăti datoriile. La *Mohamedani* soarta femeilor și azi e cât se poate de tristă. În *India* femeia trebuie să moară pe rug deodată cu bărbatul ei.

Nu mai religia e aceea, care eliberează femeia din acest sclăvaj în care femeia e pusă în o treaptă socială cu vita.

Italianul *Ventura* zice: „Femeia a fost rescumpărată de două ori: și din sclăvia păcatului și a bărbatului”. Emaucipând religia creștină femeia din sclăvia păcatului

demândă că „Ceeace D-zeu a împreunat omul să nu poată despărți”. Domnul nostru Isus Hristos emancipă femeia, ridicându-o pe treapta cea mai înaltă a zidirii, făcându-o Maica lui D-zeu. Femeia bună își iubește bărbatul pentru-că ia din copilărie e învățată, ca să se roage Maicei Domnului, Mariei.

De altă parte nu-i mai puțin adevărat, că religia nu aprobă egalitatea absolută a femeii, ci numai o egalitate relativă, întrucât trebuie să se ajute și femeia să asculte de sfaturile bune ale bărbatului. „*Vei fi sub puterea bărbatului*” zice sf. Scriptură. „*Sexus est debilis*” zice sf. *Ioan Gurădeaur*. Creștinismul pretinde dela femeie, ca ea să-și îplinească datorințele de femeie cu toată sfințenia. „*Imbrăcațivă cu mătasea onoarei și cu purpura cinstii*” zice Tertulian.

Indrăgirea căsii, păzirea cinstii și a iubirii conjugale, în legătură cu iubirea de soț, acestea să-le îplinească femeia, căci numai așa va putea fi femeia „ajutor asemenea lui”. Sf. *Ioan Gurădeaur* zice: „D-zeu le-a dat mamelor în mână creșterea copiilor”. Așa dară părinții trebuie să-și crească copii. Ei sunt în mâna mamelor ca și ceara moartă, ei sunt flexibili în ce privește educația, așa, că totul atârnă dela creșterea ce le-o dă părinții. Sunt apoi mame, cari să îngrijesc prea mult de copii, îi îmbracă bine, numai ca să apară înaintea altora. Asta-i împlinirea poftelor de vanitate. Spiritul de jertfă e cheia ori-cărei reforme sociale. Jertfirea de sine în femeie să arată altcum. Pe Apostoli intru împlinirea misiunii sfinte i-a ajetat Maica Domnului, Maria Cleopa și Maria Magdalena. După ce s'a ivit zorile creștinismului tot femeile au fost acelea, cari au dat bisericii creștine bărbați sfinți ca sf. Augustin, sf. Ambroziu. Ce să zicem în zilele de azi despre călugărițele, cari stau lângă patul celor bolnavi, alinându-le durerile?

Conferențiarul încheie conferințele cu cuvintele „Deie bunul D-zeu ca și femeia română să devină un factor însemnat a civilizației de azi”.

Conferențiarul a tost răsplătit cu vii

aplauze din partea numărului public auditor.

A urmat după aceea „*Uvertura*” de Bellini, executată de orchestra teologilor.

Domnul profesor *Gavril Precup* ne-a vorbit apoi despre mănăstirea de Argeș și Hurez (o frumoasă mănăstire în România, paremi-să în jud. Vâlcea. Azi e locuită de maice (călugărițe), cari se indeletnicesc mai mult cu țefături).

Însoțind frumoasa disertație cu proiecțiuni luminoase. Am admirat mult arta cu care e împodobită mănăstirea de Argeș, zidită de meșterul Manole și fundată de cernicul Voevod Neagoe Basarab. Mănăstirea din Argeș a ars de două ori. În forma de azi e restaurată cu cheltuiala bunului nostru rege Carol I. Ne-a vorbit apoi despre mănăstirea dela Hurez, zidită cu cheltuiala lui Brâncoveanu Constantin „boer veciu și domn Creștin”. Ce zguduitoare e scena aceea din balada Ini Constant Brâncoveanu, unde Sultanul îl roagă să-și lase legea creștinească și să se deie în cea turcasă. Dar Brâncoveanu cu o voce plină de măreție îi răspunde:

„Facă D-zeu ce-o vrea
Și pe toti de ni-i tăia,
Nu mă las, nu mă las
De legea mea!”

Relevă apoi d-l Precup împrejurarea aceea, că ambele balade, cari vorbesc despre aceste mănăstiri, sunt armonizate de măestrul Iacob Mureșianu, profesor la liceu de aici. În mănăstirea Hurezu ședea Brâncoveanu cu familia lui. Regele Carol încă a petrecut mai multe veri în aceasta mănăstire, înainte de ce s'ar fi zidit palatul ca din povești, din Sinaia, unde castelul e încunjurat de poveștile Peleşului, care curge încet printre stânci. În anii trecuți, aici în Sinaia săgingâna Peleşul cu morișca ce o făcea prințisorul Nicolae în undele lui. D-l prof. Precup ne-a descris foarte pe larg aceste două mănăstiri, pe cari le-a văzut și dânsul cu ocazia unei excursiuni. A fost răsplătit cu aplauze.

Duminecă va fi ultima serată. Dintre punctele ultimei serate relevem pe Clar. Dn. *Dr. Victor Macaveiu*, prof. de teologie, care

— Șaizeci și cinci centime. — cu o mișcare repede a rupt foaia diu carnet și i-a dat-o creditorului. — Monsiur Sam Dee, aici îți dau un cec, care sună băncii. Contul e cvitat?... Ei bine altă dată te rog fi măi gentil, dacă vrei să nu-ți pierzi mușterii.

Croitorul i-a făcut un compliment respectuos, prinzând cu fineță hârtia, ce ia fost dat-o contele.

— Cum poruncești d-ta d-le conte, și dacă binevoești a-mi permite, după ce te vei întoarce, voi avea onoare să-ți presint albumul color mai moderne stofe.

Dar contele acum s'a făcut, că nu-l aude.

— Dă-i mai iute Gilbat, du jos cuferele, iar d-ta cocișule, mână cât se pate de iute spre gara centrală.

Sam Dee peste o oară sta lângă ghișeul băncii și zimbînd îi zise oficiantului.

— Vreau să schimb un cec.

— Bine, d-le îi zise oficiantului.

A luat în mână cecul, o clipă a privit subscrierea, după aceea a început să răsfoiască o carte mare. Peste câteva minute s'a reintors.

— Nu-ți putem plăti cecul ăsta.

Sam Dee eră cât pe-acî să leșine.

— D'apoi n'are aici depuși bani conte Mallasie Roche?

— Ba da, numai cât mai are aici numai o mie patru sute de franci.

Monsieur Sam Dee și-a șters cu dosul mânei sudorile calde de pe frunte.

— Nu face nimic, mă mulțumesc deocamdată și cu atâția, te rog dă-mii.

— E imposibil, să opune statutelor noastre, nouă ni ertat să dăm numai suma indicată în cec. Dacă cecul spune și numai cu cinci centime mai mult, decât e suma ce o are respectivul la noi, deja nu-i putem da.

Croitorul s'a sprijinit puțin, ca să nu cadă, după aceea a erupt în injurături:

— Mișelul!

L-au păcălit. Nobilul conte eră acasă în ori-ce mișelie. Cu un cec fără de valoare s'a scăpat de molestările creditorului renitent.

Plecându-și capul a plecat supărat spre casă, unde ia povestit femeii sale, istoria nenorocirii lui. Cu resignație aștepta acum înfruntările femeii sale, fiindcă madame Sam

Dee, când eră vorbă de bani nu prea știa de glumă. Dar de astă-dată l-a ascultat în liniște pe bărbatul ei, când acesta și-a gătat povestea numai atâta la întrebat:

— Cum ai zis, cât a lipsit.

— 98 de franci și 65 centime.

— Apoi să ști, că e bine, ca bărbatul să aibă femeie!

— Ce vrei să faci Elodie? o întrebă Sam neliniștit.

— Vei vedea.

Încă în după-amiaza zilei aceleia, tocmai când eră să se închidă banca, s'a prezentat la ghișeu madame Sam Dee.

— D-le — îi zise casarului — sunt bucătăreasa d-lui conte Mallasie de la Roche, te rog, pune suta aceasta de franci pentru d-l baron Roche.

Îndată mă rog; — îi zise casarul și a luat bancnota — îndată vă dau și cvitanța.

În dimineața următoare d-l Sam Dee s'a prezentat iar la ghișeul băncii, a dat cecul casarului, și fără de multă vorbă și-a căpătat toți banii.

Blaj, 1913.

va vorbi despre „Turcii și religia lor”, iar d-l Alexandru Borza, prof. la liceu despre „Ghețarii din Alpi” (cu chipuri luminoase). Țin aici să relevez zelul teologilor, cari au sprijinit cu concursul lor toate seratele „Asociațiunii populare” din anul aceasta. Laudă lor!

Valeriu Crișian.

NOUTĂȚI.

— **Conferință.** După cum suntem avizați din partea societății fondului de teatru român din Brașov, D-nul secretar *Horia Petra-Petrescu*, va ținea Duminecă în 30 Martie n. în sala dela Hotel „Paris”, la 6 ore seara, o conferință literară despre: Teatru la români, la care să invite cu drag tot publicul român din loc și jur.

— **Teologii români din Ungvár amenințați cu eliminare.** De astădată e o comedie analoagă cu cea dela Oradea mare, când au fost eschiși teologii români din seminarul rom.-cath. de acolo. Acum e vorba că de ce n'au cântat Himnusu, n'au vorbit, n'au bătut în palme, n'au mărșărit serbarea zilei de 15 Martie. Teologii români au fost luați la interogator și au primit strajnice lecții de patriotizm. „Cauza gravă” a fost transpusă episcopului Pap Antal, a cărui hotărâre s'a făcut astfel, că profesorii dela seminariul rutean să agrățieze pe clericii români rebeli și nu vor fi eliminați sub condiția: „Dacă vor cânta toți cu capul descoperit himnusul și alte cântări patriotice, vor cere scuze celorlalți și vor face voturi patriotice”. Precum să vede în felul acesta să vor deschide ochii teologilor rom. că n'au ce căuta în seminariile străine. — Haidați d-lor acasă și lăsați în știrea Domnului!

— **Remunerație.** Dl. Hámorsky Oszkár medic al cercului administrativ Făgăraș, unul dintre cei mai activi și mai umani doctori, care își îndeplinește greaua funcțiune cu o conștiințiozitate rară și cu dragoste față de popor, chiar și față de cei lipsiți de mijloace, pe cari de multe ori îi ajută, a fost remunerat din partea ministrului cu 200 cor. pentru vindecarea conștiințioasă cu succes a trachomei (boală de ochi). — Asemenea a fost remunerat și dl Dr. Török János, medik în Sâmbăta inf. — Resplată binemeritată.

— **Ajutoare dela stat pentru organizarea gardiștilor.** În budgetul statului s'a luat 5 milioane cor. pentru organizarea gardiștilor din orașe. Din aceasta sumă s'a dat 2500 cor. orașului Făgăraș, ca să fie organizați și beneficiați poliștii.

— **Hoți de găini.** Precum arătăm mai jos, hoții nu mai au capăt în orașul nostru. Poliția noastră nu-și face datoria ca să păzească și prin ulițele laterale ale orașului, ca și când locuitorii din aceste ulițe ale orașului nu ar contribui cu reparații de dare la susținerea amplexurilor și a gardiștilor. Ulițele laterale sunt lăsate în paza D-ului, nu circula nimenea noaptea, ca să păzească avutul locuitorilor. Gardiști stând de pază, poți vedea numai prin centrul orașului. — Niște flămânzi de carne de găină, și răufăcători, Luni noaptea au spart cotețul de găini al D-nei văd. Rațiu, din ulița Bornemisa și au furat 7 găini.

De urma făptuitorilor nu s'a dat. Ar fi de dorit ca poliția să păzească și să circule și prin ulițele laterale. Atragem atențiunea poliției, asupra celor întâmplare, spre a îngriji de pază mai bună.

— **Spre revașul și paguba plugarilor.** Economii noștri nu-și pot închipui, că în urma ploilor multe din vara și toamna trecută, în ce mari măsurii sau transportat sămânțuri economice, spre vânzare, de o parte cu cea mai bună credință, în valoare nominală, dar sunt rele, fără putere de încolțire. Cu cât le recomandă mai

ieftin, cu atât mai sigur e că d. e. sămânță de nap, cea vestită bizantină e rea și fără valoare, din care mai multe mii de saci sunt depozitați prin orașele din provincii, pela comercianții maghiari, care sămânță este mai multă rea mucigăioasă, și fără germene de încolțire, da, în timpul de față sunt nestecate cu sămânțuri aduse din Germania de sud și netrebuincioase. — Ceea-ce privește trifoiul, este știut că în zilele trecute a sosit prin Fiume, în Ungaria mai multe vagoane de trifoi din Italia, de sub ciur, cu aceea atențiune ca să se amestece între sămânțele de trifoi dela noi. Nici nu vorbim de lucernă, despre care revista economică „Erdély Gazda” în nrul din 16 Martie a descris-o și a arătat-o că toată sămânța de lucernă turchestană e adusă în măsură mare din Viena, pentru provinciile maghiare de vânzare la comercianți și este toată fără nici o valoare. Ar fi bine dar, să fie cu atenție cumpărătorii să nu să lase amăgiți, nici comercianții, nici cumpărătorii dela cele de sus amintite și tare recomandate firme cu prețuri ieftine. Să rămână fiecare cumpărător pe lângă firmele vechi recunoscute, că acele streine, nu au alta țintă decât de a-și desface mărfurile nefolositoare cu ori și ce preț, să se mânătuască de ele. Dacă economii nu vor fi desțul cu atenție, atunci vor avea mare năcaz și să vor mira de esperința făcută în acest an.

— **Ce nu să poate vinde prin licitație?** Un număr recent al foaiei oficiale publică art. de lege XI din 1909 și ordinațiunea ministerială privitoare la punerea în aplicare a articolului de lege I. III din 1912, care întărește legea din 1909. În aceasta ordinațiune sunt enumerate lucrurile și obiectele, ce nu se pot cuprinde pe cale execuțională și cari între altele sunt următoarele: Măncările, materialul de încălzit și luminat, banii gata, de lipsă pentru plata chiriei pe un pătrar de an. Mai departe sunt scoase de sub execuție: o vacă, 4 oi, 4 porci, mai departe nutrețul

Misoginul

— Roman italian. —

(30).

Trad. de Crin.

(Urmare).

— Eu te rog... Fiind-că totul atâr-nă dela spusele d-tale. N'ăși putea știi... Sau mai pe scurt: d-șoară, permite-mi să-ți pun o întrebare?

— Intrebă-mă ori-ce vrei, — îi zise Melania zimbând. Mă voi nizu, să fiu cât să poate mai sinceră.

Tinărul a observat, că fata deodată a devenit foarte serioasă.

— Intrebarea mea e asta: ușa inimii d-tale încă și acum e încuiată și încunjurată cu ziduri, cum a fost înainte de asta cu două luni?

Imberido a așteptat în liniște răspunsul. N'avea de ce să mai fie năcăjit.

— Ți voi spune sincer, întocmai așa de sincer, cum mi-ai răspuns d-ta, când ți-am pus o astfel de întrebare. Așa-dară ți spun sincer: acum mai mult, ca altădată.

Aurel a zimbând și ca din glumă îi zise:

— D-șoară, îmi pare foarte bine, că așa stau lucrurile, cum ai zis, și te rog iar-tă, că eu am tras-o asta la indoială.

După aceea au povestit despre altceva și când seara s'au despărțit, Aurel, oa-

recum ușurat sufletește, și-a luat seara bună.

În săptămâna următoare nu s'au mai întâlnit, fiind-că Aurel s'a apucat iarăși de modul cel vechiu de traiu, ziulica întreagă și-o petrecea în odaie. Doamnei Marta îi cădea greu, de purtarea asta a lui Aurel, și când într'o seară povestea cu familia Boris sub un plop, a adus în vorbă și asta. Spre a o mângăia Melania îi zise:

— Te rog, doamnă contesă, nu te plânge. Știu doar, că de data asta n'ai dreptate, când te plângi, că d-l conte nu te iubeste. Din contră știu, că Aurel îți datorește cu cea mai mare recunoștință și iubire. Și dealcum știu și aceea, că bărbații nu pot fi așa de gentili, câtă gentileță pretindem noi dela ei... D-ta vrei să silești pe Aurel, să se intereseze de nimicuri de aceea, eu cred că asta ar fi un păcat...

— Și de ce, d-șoară? întrebă contesa.

Melania cu o voce lină continuă:

— Pentru aceea, fiind-că d-l conte lucră pentru viitor și după convingerea mea îl așteaptă un viitor mare. D-l conte într'o zi va fi fala familiei, și va fi mândră de el întreaga țară. De aceea cred eu, d-nă contesă, că te-ai putea mulțumi și d-ta cu asta și n'ar mai trebui să pretinzi și altceva.

...Treceau săptămânile ca zilele și Aurel era încă tot credincios metodului lui

de traiu. Suferea ce e drept destule, fiind-că simțea, că modul acesta de traiu e numai o agonie lungă, fără de sfârșit. Advocatul mai venea câteodată prin Cerro; de câteori afla Imberido, că Siena a fost pe aici, deatâteaori sufletul lui era copleșit de o durere sfâșietoare. El trebuia să se aștepte la ultimele urmări a acestor vizite, că adecă Melania într'o zi va deveni fidașta lui. Și gândul acesta îl supăra. Pe neobservate a început să-și caute refugiul în reverii. În odaie avea o mulțime de cărți, foi și reviste, cari acum stăteau netăiate. Contele nu să întindea după ele și zău, acela, care l'ar fi văzut, mai curând s'ar fi gândit la aceea, că Aurel în iubirea sa desperată e un poet liric, decât un sociolog, care are planuri mari și visuri, răscumpărătoare de lume.

Odată însă, când Aurel să plimba în grădină și să distrăgea cu aceea că lovea florile înmugurite cu bățul, pe neobservate s-a întâlnit cu Melania. A ajuns într'o încurcală și să temea de aceea, că vor începe conversația, despre un lucru foarte serios. Ca să premeargă acestei împrejurări, a căzut în celalalt extrem, a cercat, să fie vesel, să facă glume, totuși din ce în ce devenea tot mai sentimental.

(Va urma).

pentru acestea pe jumătate an. Semințele, vitele de jug și obiectele necesare pentru cultivarea unei moșii de 12 jugăre și cari sunt scutite de execuțiune prin lege. Asemenea nu se poate executa la funcționarii de stat, publici, și privați decât cel mult o a treia parte a salariilor lor, dar și aceasta astfel ca 2000 cor. să rămână neatinse. Va se zică se poate sechestra numai suma, ce trece peste 2000 cor. Nu se poate sechestra pensiunea, ajutorul sub 1200 și din in-

teresele cauțiunilor militae încă se poate executa numai una a treia parte. La diurniști se poate executa numai suma ce trece peste diurna zilnică de 5 cor. La cei ce se ocupă cu economia de câmp o parte a vitelor de jug și uneltele agricole se pot sechestra, dar dela 15 Martie încolo nu se pot scoate la licitație. Mai departe sunt scoase de sub execuție creptul de poștă și mijloacele de lipsă pentru exercitarea acestui drept și valorile puse pe poștă.

totul. Copila a crescut tocmai în aceea nevinovăție sufletească și în aceea curățenie a moravurilor, în cari a fost mamă-sa și nici idee nu avea de frumseța ei, pe care nici-odată n'a văzut-o reflectată în „Kagami”.

Peste puțină vreme familia a fost atinsă de o soartă năprasnică: scumpa ei maică s'a fost îmbolnăvit și deși copila o îngrijea cu toată abnegația, starea ei totuși era desperată, și numai moartea o mai putea scăpa de chinurile grozave.

Biata bolnavă era foarte tristă, când a simțit că i-să apropie sfârșitul vieții și cu înduioșare s'a cugetat la iubitul ei soț, la scumpa-i copilă, de cari o va despărți încurând moartea năpraznică.

A chemat lângă sine pe copila ei și i-a zis: „Scumpă mea copilă, nu peste mult va trebui să mor, iar pe voi vă las aici. Promite-mi, scumpa mea, că dacă voi fi în cer, în toată dimineața și seara te vei apleca spre lamela asta, în fundul căreia mă vei vedea pe mine. Așa apoi vei simți, că întotdeauna sunt în apropierea ta și că eu îți port încontinuu de grije.

Zicând acestea cuvinte a scos din masă oglindă și i-a dat-o copilei.

Copila plângând cu hohot i-a promis că dorința ei întotdeauna o va împlini cu sfințenie, și sărmana femeie, împăcată oarecum cu soarta celor a săi, și-a dat încet sufletul. Copila nobilă și ascuțitoare a împlinit întotdeauna cu acuratețe promisiunea, ce a făcut-o mamei sale, în fiecare dimineață și seară scotea oglinda din dulap și privea în ea lung și cu dragoste.

Și atunci îi surădea fața frumoasă a mamei sale, care acum nu mai era așa de palidă, cum era în ultimele zile ale morții, ci era veselă, vială, ca în timpurile trecute și fericite.

Copila în toate zilele îi spunea oglinzii toate păcăniile, durerile și suferințele ei, iar dimineața să ruga de binecuvântarea mamei sale și de ajutorul ei.

Astfel tot mai mult înțelegea lumea de gândirea mamei sale, și tot așa de mult să trudea să-i câștige o plăcere sufletului repausatei cum să trudea pe vremuri, să-i câștige dragostea și simpatia ei.

Fericirea cea mai mare a ei era aceea dacă seara astfel îi putea zice oglinzii: »Mamă, scumpa mea mamă, azi poți fi îndesultă cu lucrul meu».

Și fața din oglindă cu atari ocazii îi zimbea cu satisfacție.

Tatăl său a observat, că copila lui dimineața și seara să uită lung în oglindă și vorbește cu ea și de aceea odată a întrebat-o, că de ce o face asta.

Copila i-a răspuns: „Tăticule, în oglinda aceasta văd pe scumpa mea mamă și de aceea îi spun ei toate păsurile mele”.

Și i-a povestit lui făgăduința ce a făcut-o mamei sale când era pe patul de moarte, adăugând îndată, că promisiunea făcută n'a călcat-o nicidecum.

Aceasta bunătate și nobleță a inimei l-a înduioșat foarte mult pe tatăl său, care a început să plângă, văzând soarta sărmanei copile orfane.

Nu a voit să-i spue copilei, că din oglindă nu privește spre ea fața frumoasă a mamei sale, ci trăsăturile grațioase ale feței proprii.

Astfel a retăcut ceea ce a știut despre „Kagami” și drăgălașa copilă nevinovată a trăit și pe mai departe în credința aceea greșită, că în toată ziua îi apare mamă-sa și seamănă tot mai mult cu repausata ei măicuță scumpă și iubită.

Trad. din limba italiană de
Valeriu Crișian.

PAGINA COPIILOR.

Redactor: CRIN.

Oglinda din Matsuyama.

(Poveste japoneză).

Într'un orașel liniștit trăia pe vremuri un bărbat și o femeie tineră. Aveau o copilă draguță, pe care o iubeau din tot sufletul.

Orașul unde locuiau ei să numea Matsuyama, din ținutul Echigo, dar că pe ei cum i-au chemat aceea azi nime n'o mai știe, căci oamenii aceia au trăit cu mult, cu mult înainte de asta.

Pe când copila era încă mică, tatăl său având nește treburi de isprăvit, trebuia să meargă în capitala Japoniei. Dar drumul era foarte lung așa, că scumpii lui nu-l puteau însoți. Și-a luat rămas bun dela ele, le-a sărutat cu lacrimi în ochi și le-a promis, că le va aduce câte-un prezent frumos.

Tinara femeie era foarte îngrijorată de bărbatul ei, fiindcă ea care mai departe de satul vecin n'a fost, nici nu-și putea închipui, ce lungă poate fi o așa călătorie. Pe vremurile acelea zău, că era un lucru mare a merge undeva așa de departe și femeia cea bună, deși să temea, ca bărbatul ei să nu pătească ceva rău pe drum, totuși era mândră de aceea, fiindcă în acest mic orașel nime nu să putea mândri cu aceea, că a fost în capitala țării, unde locuiește regele și regina.

După trecerea alor câteva luni, știa deja, că bărbatul ei încurând va trebui să sosească. De aceea a împodobit casa cu flori, pe frumușica ei a îmbrăcat-o în hainele cele mai frumoase, iar ea și-a încins șorțul cel cu flori de cireș, care îi plăcea foarte mult bărbatului ei.

Și într'o zi bărbatul a sosit acasă, și vă puteți închipui, ce fericită să simțea familia aceasta. Copila a cuprins cu mânuțele ei grumazul tăticului și când și-a primit prezent tăticului, bucuria ei era de nedescris.

— Scumpa mea soție — îi zise bărbatul — îți-am adus și tie un lucru frumos de care știi, că te vei mira. Un lucru, despre care tu nici n'ai știut că există: să chiamă „oglină”. Și zicând aceste cuvinte zâmbind i-a dat un dulăpior, pe care dacă l'a deschis, femeia a observat o lamelă, care era împodobită cu figuri, păsări și flori scobite din argint. Cealaltă parte a lamelei era însă plană și sclipitoare, ca și cristalul. Bărbatul a tot îndemnat cu vorba pe femeie-sa, să se uite în ea și să-i spue, ce vede. Femeia s'a aplecat spre oglindă și cu admirație privea fața zimbitoare ce să apro-

pie de ea: o față de femeie drăgălașe, doi ochi lucitori.

— Ei, ce vezi în ea? — o întrebă bărbatul, pe care îl făcea fericit mirarea veselă a femeii lui și era mândru, că a putut întâmpina pe femeia lui cu un dar, de care ea n'a mai văzut până acum.

— Văd o femeie frumoasă, care îmi face semn cu mâna și își mișcă buzele, să pare că-mi vorbește mie — îi răspunse femeia — și închipuieți numai, ce frumoasă e, poartă o „kimono” (haină) albastră împodobită cu flori de cireșiu, întocmai așa e și haina mea!

— Uite scumpa mea soție — îi zise bărbatul ei răsând — nu-i nimic de mirat aici, fiindcă trăbuie să știi scumpa mea, că în oglindă îți vezi imagina feței tale. Și a zâmbit fericit de neștiința plăcută a femeii sale, bucurându-să apoi, că el câte lucruri știe, i-a început să-i esplice: Oamenii dela orașe au observat proprietatea aceea a unei lamele lucii, că își reproduce fidel chipul lucrurilor. »Kagami» (oglină) e un lucru cunoscut în orașele mari, să află în toate căsile și femeile nu s'ar putea împoibi frumos, dacă nu le-ar sta într'ajutor oglinda. Dar să înțelege, că în acest cuib retras, noi puține lucruri știm despre obiceiurile orașenilor și despre invențiile mai nouă.

Tânara femeie să simțea foarte fericită, că posedă un astfel de obiect frumos și i-a mulțumit bărbatului ei pentru acest dar prețios. De aici înainte zi de zi să uită și ea în oglindă și să bucura, văzându-și imaginea în oglindă. Pentru a o escuza trebuie să vă spun, că lucrul ăsta nu-l făcea din neștiință, ci numai fiindcă i-să umplea sufletul de bucurie, văzând, că ce frumoasă e ea.

„Kagami” era stimată cu mult mai mult, decât să o însire între lucrurile ei de toate zilele și nu peste mult a încuiat dulapul cel alb într'un dulap mare, unde își ținea bijuteriile ei cele mai scumpe.

Treceau și venea anii și familia a trăit tot în pace și fericire. Lumina ochilor lor, scumpa lor copilă, creștea pe zi ce merge să făcea tot mai drăguță și pentru că era întotdeauna veselă toți o iubeau și o desmerdau.

Femeia câteodată își mai aduce aminte de „Kagami” și o ascundea și mai bine ca nu cumva copila ei să o găsească și privindu-să în oglindă, să se increadă prea mult, văzând cât de frumoasă e ea.

Nici-când nu vorbeau despre oglindă și de aceea încurând au dat-o uitării cu

Am onoare a înștiința On. public, că din 15 Martie a. c. voi pune în circulațiune o bere nouă sub marca

„Siebenbürger Urbräu“
(Vechea bere Transylvană)

care poate concura cu oricare bere externă și corespunde gustului cel mai distins

Să află de vânzare în toate birturile și prăvăliile unde se vor vedea plachetele mele cu inscripția: „Siebenbürger Urbräu.” Cu stimă:

Rudolf Habermann
proprietarul fabricii de bere
Sibiu — Nagyszeben.

Deposit general la
d-l MANÓ LÖBL
Făgăras.

Siebenbürger
Urbräu

Dela 1878! Pretutindenea în lume s'a dovedit de obște plăcut între toate medicamentele de casă renumit

Balsamul farmacistului A. Thierry

Veritabile sunt numai acele provăzute cu marca călugăriței verde.

APĂRATE PRIN LEGE.

Acest balsam: 1) E un mijloc vindecător cu putere neajunsă pentru toate boalele plămânilor și a pieptului; ușurează catarul, oprește aprinderea de plămâni și vindecă cu siguranță boalele acute. 2) Are efect eminent la aprinderi de gât, răgușeli, la grumazi. 3) Incetează frigurile cu desăvârșire. 4) Vindecă boale de ficat, de stomac, de mătă (intestine), cărcei de stomac, rupturi interne, astmă, umflături și aprinderi de stomac, și alte dureri interne. 5) Vindecă vâna de aur și hemoroidă. 6) Ușurează scaunul, curăță sângele, rinichii, întărește apetitul, ajută la mistuire. 7) Ajută excelent la dureri de dinți, la dinți găunoși, la mirosul gurei folosită ca apă de dinți întărește gingiile și gura, incetează mirosul obvenit din stomac în gură. 8) Mijloc vindecător sigur contra limbricilor. 9) Servește ca extern vindecător sigur la toate ranele, la rane deschise vechi și proaspete, la orbalți, la beșici, la ferbințele, copturi, fistule, negei, ursură, la membre înghețate, sgaibă, buboai, pește, dureri de cap, fuituri de urechi, reumă, dureri de urechi vindecă cu siguranță. — Să fie la îndemână în fiecare casă, la cazuri obvenite, mai ales la influență, coleră și alte boale epidemice obvenite.

Să fim cu atenție la marca provăzută cu „călugărița verde” și scutită prin lege.

Din acest balsam înainte de culcare să se iei una sau două linguriță, cu zahar sau fără, are mare efect asupra vieții, înainte de sculare.

Toate falsificările și imitațiile balsamului asemănate cu marca provăzută, sunt oprite și să vor urmări prin lege, falsificatorii vor fi aspru pedepsiți. — Să vând 12 sticlețe sau 6 mari, sau 1 sticlă familiară cu cor. 5'60 f. Comande mai mici de 12 sticlețe sau 6 mari nu se trimet. — La comande mai mari să dă rabat.

De vânzare să află în Budapesta la: farmacia lui Török József, și la mai multe farmacii. In deposit la: Thalmayer și Seitz, la succesorii Kochmeister, în drogueria Fraților Radonovits în Badapesia. — Unde nu există deposit din balsamul meu, să pot comanda de-a dreptul dela farmacia.

THIERRY A. „Órangyal gyógyszerész” Pregrada
(lângă Rohitsch-Sauerbrunn).

Prima Tipografie Română
a lui
Constantin Popp
Făgăraș, Vár-tér Nr. 47, (casele I. Peia).

Tipografia execută ieftin și conștiincios:

Acții. — Afize. — Bilanțuri. * de depuneri. — Necroloage
Bilete de cununie. — Bilete * Note. — Obligațiuni. — Per-
de logodnă. — Bilete de vi- * ceptiuni. — Protocoale. —
zită. — Broșuri. — Circu- * Programe. — Statute, și di-
lare. — Convocări. — Chi- * ferite tipărituri dela cele
tanțe. — Cuverte cu firma. * mai simple până la cele
Erogațiuni. — Invitări. — * mai fine și mai moderne,
Jurnale de bancă. — Libele * — cu prețuri moderate. —

Comandele din afară se efectuează repede.

La tipografie se află pentru ambele confesiuni tot felul de tipărituri oficiale pentru agendele bisericesti și școlare; cărți de școală și de literatură populară, revizite de scris, etc

Rog On. public pentru sprijinirea binevoitoare și a mă onora cu prețurile comande, cari mă voi da toată silința de ale executate cu gust, prompt și

▶ cu prețuri reduse, fără concurență. ◀

Toate comandele, scrisorile private, mandatele cu bani abonamentele foaiei „OLTEANUL” sunt a se adresa la

Constantin Popp
proprietar de tipografie.

„Călințarul Asociațiunei“
de pe anul 1913
se află de vânzare cu **30 bani** (15 cr.)
la administrația foaiei noastre.

La tipografia noastră se află de vânzare următoarea:

Cultivarea viei și manuearea vinului și morburile și vindecarea lor, de *Daniil D. Grawr*, învățator și propr. de vii, absl. de cursul de vierit din Bihardioszeg și cursul de pivnițărit din Budafok. Carte aprob. și revăzută de ministrul reg. ung. de agricultură. Prețul 2 cor. + porto.

Logodna dela Sfântu Ion, dramă populară în 4 acte de *Augustin Szilagy*, prețul 1 cor. 20 b., + porto.

Țiganul la pețit, comedie populară într'un act în versuri și hazlie, de *Emanoil Corfariu* cantor. Prețul 16 fileri.

OSPĂTĂRIE NAȚIONALĂ, BUCUREȘTI.
Strada Academiei Nr. 21, aproape de Bulevardul Carol.

I să recomandă tuturor pasagerilor și excursioniștilor din țară, cei-ce vizitează capitala București a cerceta în strada Academiei nr. 21

„Ospătăria Enache“

a conpatriotului nostru Oltean, aranjată din nou cu tot confortul, două sale și o curte pațioasă, unde să poate căpăta cea mai bună și aleasă

BUCĂTĂRIE NAȚIONALĂ.

Diferite **Vinuri** indigene și streine.
Bere bună de Bragadiru.

Diferite beuturi igienice și țuică curată.
Serviciu culanț. Prețuri moderate.

Cu stimă
GHEORGE CISMAȘIU

Ospătăria Națională, București.